

Kjønnslemlestelse

1.Fenomenforståelse

2.Forebygging

3.Behandling

v/ jordmor og helsesøster/rådgiver

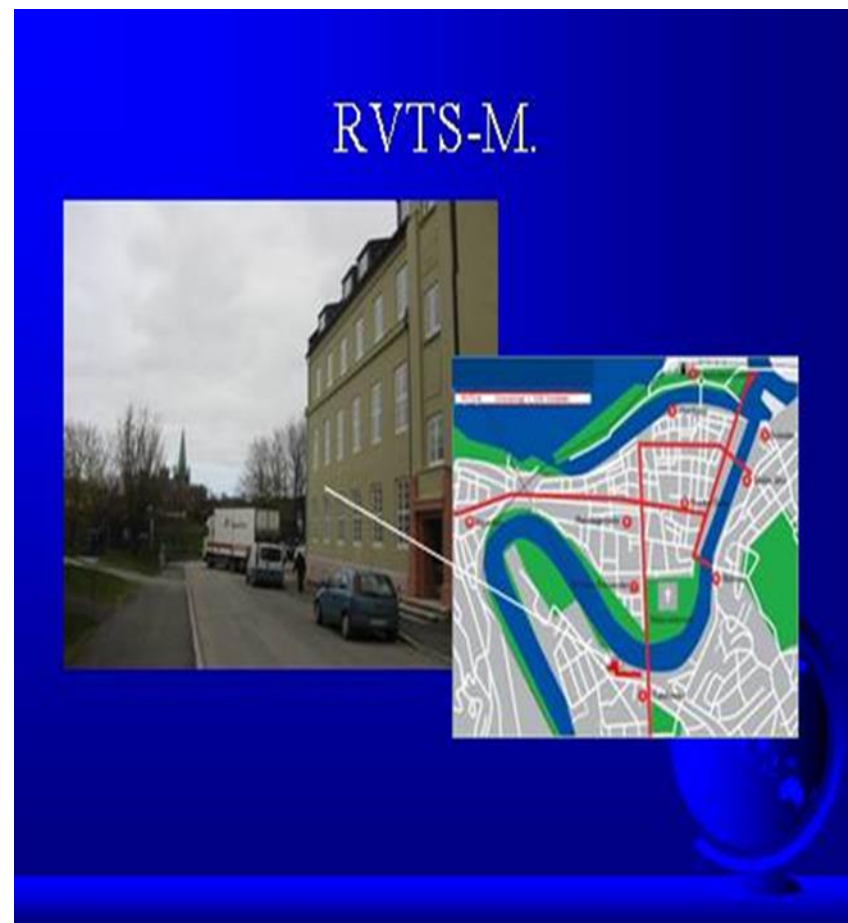
Justina Amidu RVTS-Midt

• Justina.amidu@stolav.no

Presentasjon av RVTS- Midt

- Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging - region midt (RVTS-Midt)
- Tlf.72 82 20 05
Scwachsgt.1, 7030
Trondheim
- Eller rvts@stolav.no

Fokus områder

- **To faggrupper**

- 1. Vold og seksuelle overgrep og Selvmordsforebygging (VOS)**

- 2. Flyktning- og migrasjonshelse,**

- **RVTS består av personer med ulike fag- og yrkesbakgrunn.**

- **Vi bistår ulike etater i regionen med kompetanseheving og jobber tverrfaglig.**

- **RVTS tilbyr veiledning, konsultasjon, undervisning, kurs og konferanser**

Æreskultur - Oppdragelse

**«Det å oppdra barn betyr at man som foreldre etter beste evne forsøker å påvirke barnets følelser, tanker og kropp, slik at det er best mulig rustet til å møte det samfunnet og den kulturen som det skal vokse opp i »
(tve.net)**

De ønsker at barna skal ha det godt, være lykkelige og greie seg bra gjennom livet.

Definisjon av kjønnslemlestelse

- **NKVTS nett - Veiviser**
- **WHO har definert kjønnslemlestelse som**

”Alle prosedyrer/handlinger som involverer delvis eller totalt fjerning av eksterne kvinnelige kjønnsorganer, eller som påfører kjønnsorganer annen skade. Det er kjønnslemlestelse uavhengig av om inngrepet skyldes kulturelle, religiøse eller andre ikke-terapeutiske grunner” (Handlingsplan2008-11)

Definisjon??

Hva er kvinnelig omskjæring?

- Norsk definisjon: ~~Kjønnslernesting~~
Omskjæring
- Somalisk definisjon: Ordne
Gjøre rent (halal)
Gjøre pent

Begrepsbruk

- **Kjønnslemlestelse eller omskjæring?**
- **Bruk uttrykk som gir en felles forståelsesramme for samtalen**
- **Finn ut hvilke ord som de selv bruker ("lukket" og "gjensydd") for type 3**
- **Uttrykket "omskjæring" blir bedre forstått, enn "kjønnslemlestelse"**

Begrep bruk

- **Noen kan også oppfatte begrepet kll som støtende,**
- **Sunna er < et islamsk begrep som viser til religiøst god handling> ”metode”**
- **Beskrives vanlig som et lite og ufarlig inngrep**
OBS! Sunna kan i praksis være alt fra type 1 til 3

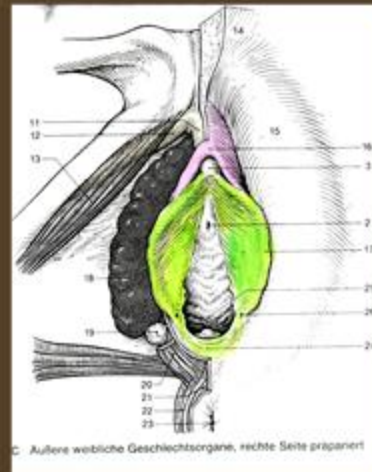

Typer - kjønnslemlestelse

WHO Type I Kvinnelig genital mutilering

- 'Fjerning av forhuden på klitoris, med eller uten delvis eller fullstendig fjerning av klitoris'(WHO). NB klit. er ca 10 cm lang.
- 'Sunna- prosedyre':Fjerning av bare forhud å følge Profetens tradisjon i folkelig tradisjon. IKKE nevnet i KORAN.

Bildet fra Anatomisches Bildwörterbuch /Georg Thieme

Utbredelse i Norge

- **Antall innvandrerkvinner/jenter bosatt i Norge per januar 2013.**
- **Totalt er det 282 945 innvandrerkvinner/jenter bosatt i Norge per januar 2013.**
- **Av disse er 56.232 kvinner/jenter fra land der KLL er vanlig**

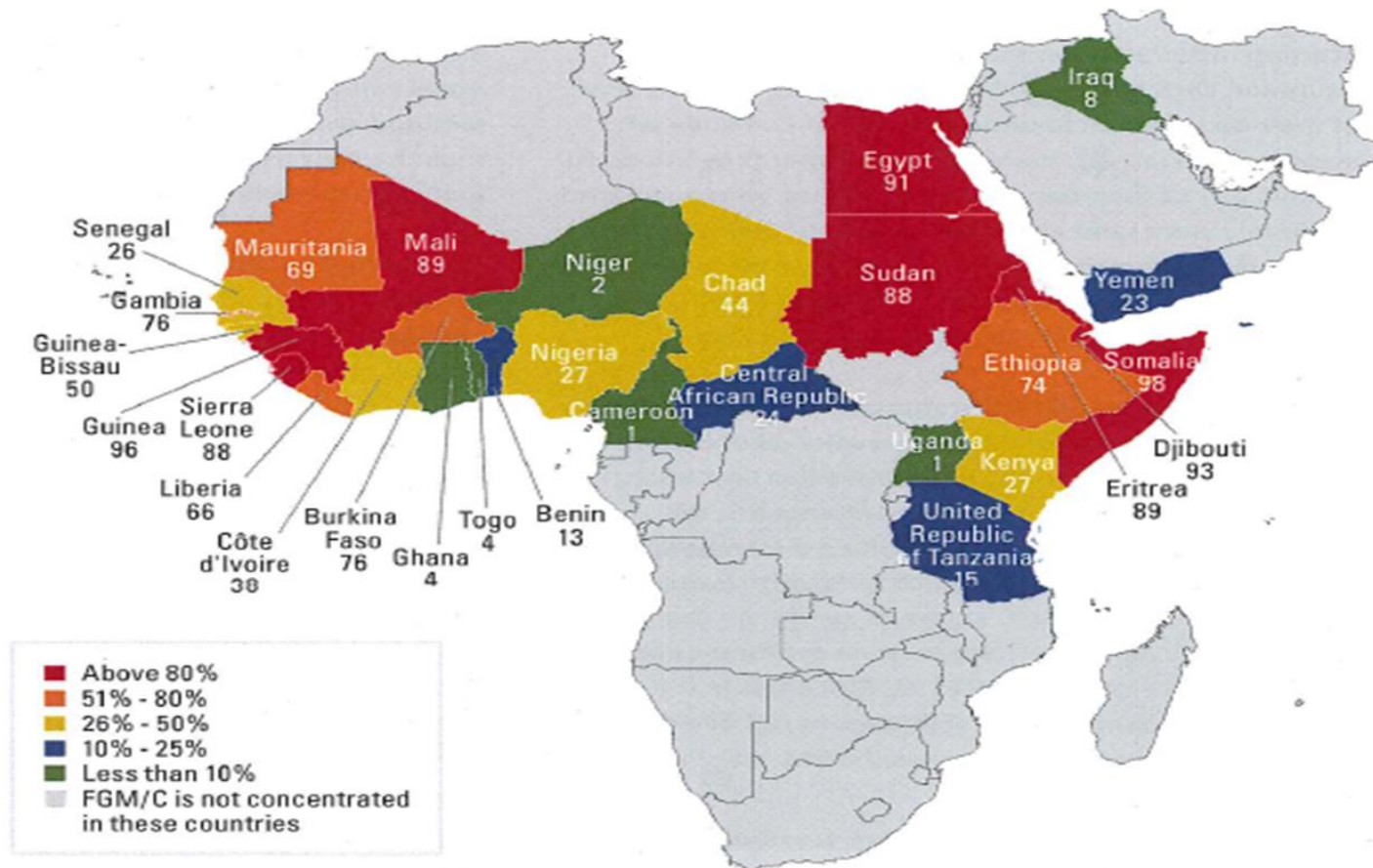

Personer som praktiserer kll bosatt i Midt Norge i 2016

Fylke	Eritrea	Etiopia	Somalia	Sudan
Nord Trøndelag	689	146	616	167
Sør-Trøndelag	1520	492	1260	345
Møre og Romsdal	1093	141	812	206
Total	3302	779	2688	1715

Hvilke land som er i risiko gruppen

Årsaker

OBS! Kvinner / jenter i alle sosiale lag kan omskjæres hvis de fleste som bor der er omskjært.

1. Islam og kvinnelig omskjæring

2. Kultur og tradisjon(video - Safia)

3. Ulike sosiale og sosioøkonomiske

Islam og kvinnelig omskjæring

- Det finnes 4 islamske lovskoler (Hanafi, Maliki, Hanbalis og Shafi)
- Men det er Ingen konsensus når det gjelder kv.omskjæring og det er forskjellige meninger om kv.omskjæring i disse 4 islamske lovskolene
- Kvinnelig omskjæring har ingen ting å gjøre med Islam, men det er kultur og tradisjon som ligger bak
- Ingen kll blant de første generasjoner muslimer, og det har aldri vært en utbredt praksis i de områdene hvor islam kom først (Mekka og Medina bl.a)

Konsekvenser for Psykiske helse

- **Vanskelig å vite sikkert hvordan omskjæring påvirker psykiske forhold fordi dokumentasjonen er sparsom.**
- **I tillegg har omskråne kvinner ofte traumatiske opplevelser i forbindelse med krig, flukt, tap, av familiemedlemmer, samt å være i eksil.**
- **WHO anbefaler at hjelpetjenester tar hensyn til at kvinner/jenter som er kjønnslemlestet får tilbud om CBT om de har noen symptomer som ligner på PTSD**
- **Ellers henviser jeg til Veileder IS -1746 for fysiske komplikasjoner**

Forebyggende tiltak

- **Hvordan kan hjelpere nærmere seg temaet kll?**
- **Handlingskompetanse er VIKTIG**
- **Kunnskap om tema**
- **Å etablere et trygg atmosfære for samtalen**
- **Likeverd**
- **Tillit**
- **Rutiner om håndtering av saker (Handlingsplaner)**

Forebyggende tiltak

- **Jobbe litt med din egen holdning ifht teamet**
- **Hvorfor spør du om jenter er lemlestet?**
- **Hva er ditt mål?(tenk litt gjennom)**
- **Tilnærming til temaet er avgjørende i videre samarbeid**
- **Viktig å forebygge at de berørte går i forsvar**

Hvordan kan hjelpere nærmere seg temaet kll

- **For å starte en samtale kan man for eksempel si;**
  - 1. Jeg vet at du/dere kommer fra et land hvor dette praktiseres ...
Som en helsepersonell er jeg pålagt å ta opp temaet kll. ????**
  - 2. Jeg tar opp dette temaet, fordi det er viktig å forebygge at kll skjer, og hvis det allerede har skjedd, kan jeg informere om konsekvenser og muligheter for helsehjelp ...)**
    - ***”Hva vet du om omskjæring?, ikke si:
Er du omskåret?”.(NAKMI)***
    - ***Praktiserer familien din kvinnelig omskjæring?***

Skal tilbys frivillige underlivsundersøkelse

- **Det skal tilbys medisinske underlivsundersøkelser til de som kommer fra risikogrupper**
- **Bakgrunn fra områder der forekomsten av kvinnelig omskjæring er 30 % eller mer(fra WHO statistisk)**
- **Nyankomne innen ett år etter ankomst til landet, gjennom helsetjenesten som er organisert i asylmottak eller bostedskommune**
- **Barn som er allerede er bosatt i Norge skal også få tilbud om undersøkelse gjennom helsestasjons- eller skolehelsetjenesten ved skolestart, i 5. klasse og i 10. klasse**
- **På ungdomsskolens klassetrinn**

FGM Prevalens blant kvinner - 15 til 49 år

Delt i 3 grupper

- **Gruppe 1. 80% eller mer**
- **Gruppe 2. 25%-79%**
- **Gruppe 3. 1% -24%**

**Obs! ”Formålet med undersøkelsen er å forebygge kjønnslemlestelse eller eventuelt å gi helsehjelp.”
(Rundskriv side 4)**

Tilbud om samtale og frivillig undersøkelse

- **Se vedlegg**

Forebygging-av-kjønnslemlestelse-tilbud-om-samtale-og-frivillig-underlivsundersokelse-IS-1746(2).pdf

- **www.helsediraktoratet.no**

Konkrete tiltak og rutiner er viktig

OBS! Handlingsplaner - En handlingsplan er et nyttig verktøy for å systematisere og koordinere arbeidet med vold i nære relasjoner.

Husk at ærsvold/kll også er vold i nære relasjoner

- **Viktig å samarbeide med andre faginstanser i familier der kll er utført eller planlagt kll**
- **Viktig samarbeidspartnere: Barnehager og skoler, Helsestasjoner, Lege, Ressurspersoner i berørte målgrupper**
- **Barnevern – undersøkelsesplikt –politianmeldelse**
- **Politiet - kan å inndra pass eller nekte dem utstedelse av andre reisedokumenter**

OBS! Barnets beste??

Kjønnslemlestelse av jenter

- **Er forbudt og straffbart i Norge og andre land**
- **Kll strider mot grunnleggende menneskerettigheter, (særlig kvinner og jenter)**
- **Det vil si mot FNs kvinnekonvensjon og barnekonvensjon, artikkel 24 og Menneskerettsloven (norsk lov).**
- **Kjønnslemlestelse er alvorlige overgrep med store helsemessige og sosiale konsekvenser for jentene som rammes og anses som omsorgssvikt.**

«Overgrepene må bekjempes gjennom et langsiktig og målrettet arbeid med fokus på forebygging og holdningsendring».

